

בין מעלה האדומים והמיתלה

נושה ז"ק

של המרת העסקים מעיריית הפיתוח. אך ראש הממשלה לא התחמק מן האתגר, הוא הבין שהמערכה הפעם אינה על נוהלי שלטון אלא על השלטון עצמו. משום כך הוא מבוא היום לשיבת הממשלה הצעת ההחלטה על הקצבת 10 מיליון לירות למעלה האדומים. הוא סותם את הטענות הפורמאליסטיות והוא מוכן להתמודד עם המנסים לכרסם את סמכויותיה של הממשלה ולפגוע ב"אמינותה".

★

אש הממשלה נאלץ לנקוט קו זה, לא רק כדי לאמר לחבריו במפלגה, שלא ייתכן שמישהו יפקיע את סמכותה לבצע את החלטותיה שלה, אלא גם כדי לאמר לגורמי החוץ, שהחלטותיה של ממשלת ישראל מחייבות. אין הממשלה מועדון לוויתורים ולהצטרות. כפי שניסו כמה שרים וח"כים לפרש את החלטת בענין מעלה האדומים, אלא גוף מחליט, מחייב ומבצע.

מי ששומר על דברתה של הממשלה בענין מעלה האדומים שומר על דברתה בענין מעברי המיתלה והג'ידי.

★

אם הממשלה תאשר היום את המלצתו של ראש הממשלה בענין מעלה האדומים, ותסתמנה הטענות של "התרגים תקציביים", קרוב לודאי שלא יסתיימו הנסיגות והחזרים לכרסם בסמכות הממשלה.

החמור שבהם הוא נסיגתם של עסקנים שונים להמריד את עיריית הפיתוח, כאילו מעלה האדומים, "גזול" מתן.

כך ניסו להמריד את תושבי שכונות העוני נגד העולים מברית המועצות ("אבוטבול נגד פיגין") וכך אף ניסו בשנות החמישים להתנגד ליישוב חבל לכיש, בשם מושבים קיימים (כבוד שי מאחורי טענות אלה עמדו הבעיות ה"מדיניות" בסחונות עם ירדן, והעצות ה"ברטיות" להימנע מעיבוד הקרקעות באזור הגבול).

כולנו יודעים, שתנופת הפיתוח, העליה והבתחון צמודים זה לזה, וכשטוב לעולים, טוב לשכונות העוני, וכשאין למעלה האדומים, לא יהיה גם לצפת ולקריית שמונה.

מול נסיגות אלה של, מושכי הרוטים" להגביר קנאה, לבצל מתחזיות לצרכים פוליטיים-פנימיים חייבת הממשלה לאמר את דברת הברור.

חוץ, רשאי להטיק מסערה מלאכותית זו, אם ראש הממשלה לא ישים לה מיד קץ, כי יש לו על מי לסמוך ברגע שיוגיע לנקודת הרתיחה" כמו"מ על הסדר" הבינים עם מצרים.

★

שר החוץ יגאל אלון הגה את הרעיון של יישוב מעלה האדומים. נקודה זו היתה אכיזבנין ב,הכנית אלון" להסדר בין ישראל לירדן, אשר מפלגת העבודה כמעט התאחדה סביבה: אדמות מעלה האדומים הן ממשלתיות ואינן מיושבות ע"י הערבים.

ראש הממשלה, יצחק רבין, הכריז פומבית, שהוא רואה ביישוב מעלה האדומים כורח חיוני לביצורה של ירושלים היהודית. בתוקף הכרה זו הוסכם כי מעלה האדומים, כמוהו כבינוי ירושלים, יוכה בעדיפות ראשונה. הממשלה אישרה פה אחד את התכנית לבינוי איזור התעשייה במעלה האדומים- שני שרי מפ"ם בלבד נמנעו מהצבעה בדיון שנערך בממשלה בסוף חודש נובמבר.

אפשר היה לקוות, כי בהצבעה בממשלה נסתים הויכות. אך כוא אירע משהו מזה, שרי מפ"ם שדיווחו להתנגחם על הימנעו"תם מהצבעה, ספגו מעין גיפסה. מזכירות מפ"ם קיבלה החלטה השוללת מכל וכל את הקמתו של איזור התעשייה במעלה האדומים, וזאת לא מטעמים תקציביים, אלא מטעמים מדיניים. מזכירות מפ"ם סברה, שבינוי מעלה האדומים סוגר את האופציות להסדר עם הארצות השכנות והיא פרסמה דעתה זו, בעוד ששריה בממשלה רק נמנעו מהצבעה.

רשאת מפ"ם לחשוב כהבנתה, אך ברגע שהממשלה החליטה, התחלטה מחייבת את כל שותפי הקואליציה. והרוב בממשלה סבר, שגם אילו היה הסדר עם ירדן אקטואלי, בינוי מעלה האדומים חיוני לירושלים ואין לוותר עליו, לא כל שכן שאין הסדר כזה נראה בעיני.

אך במקום שמפלגת, העבודה" תבקש ממפ"ם לשמור על ההסכם הקואליציוני ולקבל את דין הרוב בממשלה, החלה מערכה מוררה של כרסום בסמכותה של הממשלה לבצע את החלטותיה שלה.

מערכת זו לא התנהלה על שרת הויכות המדינית-הענייני. לא נעשה כל ניסיון להביא לרבייה בהחלטת הממשלה, כי היה מי שחשש מפני התמודדות חזיתית עם ראש הממשלה. מרשכי החוטים העדיפו לכונן את דעתם על ראש הממשלה באמתלה של "התרגים תקציביים". בדרך

עלה האדומים אינו שוכן במעברי המיתלה או הג'ידי. שדות הנפט של אבוירודס רחוקים ממקום זה, שבו עתיד לקום, לפי החלטתה של ממשלת ישראל, איזור-תעשייתי חדש של ירושלים.

לכאורה אף אין כל קשר בין מעלה האדומים, השוכן ממזרח לירושלים לבין המו"מ הקשה הצפוי לממשלת ישראל בענין הסדר הבינים עם מצרים. סאדאח אינו תובע את מעלה האדומים, וקיסניג'ר אינו מכליל את מעלה האדומים בחביעות שלו, ואף על פי כן, הסערה המלאכותית שחוללו בימים האחרונים כמה מראשי "המעריך" בענין מעלה האדומים עלולה לפגוע באמינותה של הממשלה והחלטותיה ולהתור תחת מעמדה במו"מ המדיני המסובך העומד בפניה.

★

אשר יגיע שר החוץ יגאל אלון לוואשינגטון, ביום ד' השבוע, ודאי יסביר לד"ר קיסניג'ר, כי הוא קשור בהחלטה של הממשלה שקבעה במפורש, שהצעת הישראלית לנסיגה אינה כוללת את מעברי המיתלה והג'ידי ואף לא את אבוירודס.

אך ממה שתבין שר החוץ האמריקני מן הויכוחים בישראל סביב מעלה האדומים, כי שרים בממשלה ראו את ההחלטה על מעלה האדומים כמשהו הצהרתי, ובלתי-מחייב יוכל ד"ר קיסניג'ר להקיש שגם ההחלטה על הסדר הבינים בינוי, הוא מסוג החלטות, שאין בהן ממש, שהן הצהרותיות בלבד. יתרה מזו: שרי ממשלה, חברי-כנסת, ראשי המערך, הפגינו בדבריהם בסוף השבוע, כי לא החלטותיה של הממשלה הן הקובעות, אלא שיש גופים וקבוצות המוכנים בכל הזדמנות לכרסם בסמכותה של הממשלה ולפגוע באמינותה.

אמנם, קבוצות-לחץ אלה בתוך מפלגת השלטון אינן מעזות לצאת למאבק גלוי נגד הממשלה ומדיניותה. הן מעדיפות להסתיר מאחורי טענות פורמאליסטיות של אישור תקציבי כביכול, ולא להתמודד בעימות ישיר עם ראש הממשלה. שהרי אין להן עדיין מועמד אחר. הן מעדיפות לאמר בדרך זו לראש הממשלה, כי עליו לדעת מי המחליט, מי הקובע, מיהו בעל הבית, ושעליו לקבל מרות.

דו"ר קיסניג'ר העוקב אחר המאבקים הפנימיים בארץ, בהתאם לתורתו של ניצול חולשות פנימיים לצרכי מדיניות